

*Kui palju on jõulude ajal maailmas headust.
Kui inimestel jätkuks alati jõulumeeleolu,
oleks maailm hoopis teine. Midagi poleks vaja
ümber korraldada, sest miski poleks korrast
ära...*

Miguel Delibes

Advendiajal, jõulude lähenedes küsitakse sageli üksteiselt jõulumeeleolu, jõulutunde kohta. Millest lähtudes keegi säärasele küsimusele vastab, on erinev. Üks räägib lumest, teine päkapikkudest ning kolmas sootuks verivorstidest ja piparkookidest. Need on siis justkui elemendid või osakesed, millest jõulutunne peaks koosnema või mis jõulutunnet tekitavad. Tõsi ta ju on, et kõik need loetud komponendid peaksid jõuludega kaasas käima. Vähemalt ideaalis näeme seda nõnda. Kes meist tahaks öndsal jõulupühul oma minnes põhjatusse porimülkasse sattuda? Sama vähe näeme end oma kujutlustes 24.detsembril hamburgereid ja Ekstra krüpsiseid nagistamas. Ning oh seda nõrdimust, kui kasvõi mõni sümbolne kingitus jääb saamata.

Kõik see väline, mis jõuludega kaasneb, on saanud juba traditsiooniks. Isegi need normaalsest kasvust tunduvalt väiksemad mehikesed, keda ka päkapikkude nime all tuntakse. Traditsioonid, millede hulka kuulub muuhulgas ka kirikus käimine, kuuluvad läänisele ning neist loobumine oleks võrreldav enda juurte läbi lõikamisega ja oma esivanemate vastu lugupidamatuse ülesnäitamisega. Kuid iga traditsiooni taga, olgu ta siis vanem või uuem, on sügavam sisu. Inimene, kes väidab, et tema jõulutunne on olemata, kuna üks või teine komponent puudub, on kaotanud ka sisu koos jõuludega.

Iga kirikusse sattunud inimene peaks olema kuulnud sõnumit Jõululapsel, Jeesusel, keda kutsuti ka Kristuseks ehk Jumala poolt võitud Päästjaks. See sündmus – Jumala Poja sünd – on jõulupühade tähistamise põhjuseks ja sisuks.

Jõulud ei ole mingid hellitavad pühad, vaid dramaatiline paratamatus jõuda selgusele oma suhtumises Jõululapsesse (Teedy Tüür).

Niikaua, kui me pole otsustanud, kes Jõululaps meile on, puudub ka see tõeline sisu jõuludes. Alles otsuse langemise järel saab neist pühadest meie jaoks kas suurimad rõõmu, rahu ja armastuse pühad, või ei erine nad millegi sisulise poolest ühestki teisest päevast.

Inimene, kelle jaoks on määrav ainult väline, jääb väga paljust ilma. Üksnes silmadega vaadates kaotatakse väga palju – kaotatakse jõulud. Ärgem olgem kaotajad, vaid leidjad! Vaadake südamega, kuulake südamega jõulusündmust, millest kuulutab üle maailma Kirik. Vaid nõnda saab jõulupühast, kui iidsest valguse pühast, ka meie hinge valgustav hetk. Alles siis võime kõnelda tõelisest jõulutundest ja –meeleolust ning alles siis võime tõesti ütelda, et maailmas pole midagi ümber korraldada, sest miski pole korrast ära.

Armju ja rahu teile sellel aasta kõige pidulikumal ajal! Ärgem unustagem kõige kõrval vaadata ka sügavamale – jõulude sisemusse – ning hoidkem kinni sellest ilusast ja heast, mida sealt leiame!

Tauno Toompuu

Aastalõpumõtisklus

Milline Sa olid, aasta 2000? Kui pisut nalus sorida, meenub mõndagi.

15.aprillil avas Avanduse vaid koostöös Simuna Muinsuskaitse Seltsi ja K.Pätsu muuseumiga Käru külas 1. Eesti Vabariigi riigivanema, peaministri ja iseseisvusdeklaratsiooni autori Juhan Kuke 115. sünniaastapäeva puhul tema kodutalu õues mälestuskivi. Ürituse kaalukust illustreerib fakt, et lisaks Riigikogu aseesimehele Tunne Kelamile osalesid veel 5 riigikogu liiget, Lääne-Viru maavanem, piiskop emeritus Kuno Pajula, piirivalve ja Eesti Tarbijate Ühistu juhatuse liikmed ning mitmed omavalitsusjuhid Lääne-Virumaalt. Tahaksin veelkord rõhutada Juhan Kuke fenomeni. Ta oli mees, kellest tulevikus üha rohkem räägitakse ning enda jaoks avastatakse; mees, kes pani aluse ühistulisele liikumisele Eestis, oli selle tuli hingeline eestvedaja ja väsimatu propageerija. Tema sõnum meile oleks järgmine – Ühtsuses peitub jõud, üksinda nokitsedes kaugele ei jõua.

Maikuu tähistas Simuna Põhikool hariduselu 310. juubelit. Vald oli eelnevalt korraldanud Katku allika ümbruse, rajanud sinna laulu- ja tantsuväljaku, kiige- ja lõkkeplatsi. Kümne aasta jooksul on aset leidnud suured muudatused, valda staatus, uus koollinaja, uus spordisaal, tühjaks jäänud vanamaja – üle Eesti kokku tulnud vilistlastel oli, mida uurida ja uudistada. Avanduse valla päevad 23.-24.juunil, Virumaa Poistekoori kontsert Simuna kirikus – suurepärase elamus. Võivere külapäev annab lootust – külas, kus peaaegu kedagi ei ela, tulevad endised külaelanikud ikka ja jälle oma juurte juurde. Katku allika laulu- ja tantsuväljak õigustas end igati jaaniõhtu korraldamise kohana. Jaaniõies surnuaias oli hingematvalt ilus. Paljude erinevate inimeste töö ja vaev oli imelisel kombel vormunud täiuslikuks kunstiteoseks. Käru küla kodukandipäev. Avamine Sillaotsas, eeskava ja kontsert Käru rahvamaja ees, jaanituli simmaniplatsil, mis, nagu Käru inimesed hästi mäletavad, sõnnikupatareiks ehitatud oli. Uus mõte, uus rakendus, uus algus – see annab lootust Käru küla elu tulevikule.

Norralased tulid külla Viru Säru ajaks ning noortest koosnev folklooriansambel Leikarringen sai sooja vastuvõtu osaliseks. Peo peakorraldaja Igor Tõnurist märkis ära meie sõprusvalla folkloori eripära, viidates väga vanale päritolule.

Meie naistantsurühm käis kultuurivahetuse korras vastukülaskäigul ja võitis sealsel folkfestiival paljude vaatajate südamed.

Isiklikus elus oli tähtsündmuseks poeg Kalevi edukas Tartu Ülikooli lõpetamine.

Väga palju positiivseid emotsioone andsid Sydney olümpiamängud, Erki Noole olümpiavõidust rääkimata.

“Kultuur” sai uue kuue. Loodame kõik, et juba aasta lõpuüritusel saavad vallaelanikud tutvuda äsja remonditud ruumidega ning uus interjäär inspireerib kõiki kultuuritegijaid ja –tarbijaid uuel aastal korraldama vaimukaid ja sisutihedaid üritusi.

Järgneb lk.4

VOLIKOGUS

13.12.2000

1. Tehti muudatus Avanduse valla 2000.aasta eelarves	3. Muudeti volikogu 15.märtsi 2000.a. otsust nr.6 ja 15.detsembri 1999.a. otsust nr.49 (vaba põllumajandus- ja metsamaa erastajate osaline nimekiri)	4. Vabade põllumaade erastamiseks enampakkumise korraldamise eelnõu lükati esitatud kujul tagasi.
2. Kinnitati vaba metsamaa erastajate osaline nimekiri		

VALLAVALITSUSES

05.12.2000

1. määrati matusetootus ühe vallaelaniku matuste korraldamiseks	Kalevi maaüksuse omanik Väino Haiba'le	9. kinnitati nõudeõigusest suurema pindalaga õigusvastaselt võõrandatud maa tagastamise korral riigile tasutava võla suurus
2. nõustuti Hirla külas asuva 11,26 ha suuruse Kuusemetsa katastriüksuse erastamisega hoone omanik Laine Kuusemets'ale	5. kinnitati õigusvastaselt võõrandatud maa maksumus ja määrati kompensatsioon (5 maaüksust)	10. otsustati korraldada enampakkumine Avanduse mõisahoones ruumide rendile andmiseks
3. nõustuti Hirla külas asuva 91279 m ² suuruse Rikka katastriüksuse ostueesõigusega erastamisega hoonete omanik Harry Jäger'ile	6. alustati õigusvastaselt võõrandatud maa kompenseerimise menetlust	11. otsustati eraldada reservfondist raha valla bussi kulude täiendavaks finantseerimiseks ja Avanduse valla laste hoidmise teenuse täiendavaks finantseerimiseks
4. nõustuti Orguse külas asuva 3,96 ha suuruse Linda katastriüksuse ostueesõigusega erastamisega eelnimetatuga piirneva tagastatud	7. nõustuti Mäe kinnistu jagamisega, mille tulemusel moodustus kaks uut katastriüksust, millest Avanduse valda jääva Vanderselli katastriüksuse sihtotstarve on maatulundusmaa	12. otsustati tasuda 5000 krooni 25.11.2000.a. toimunud eriarstiabi andmise korraldamise eest
	8. tagastada 12,66 ha suurune maa Kalevi maaomandi taastamiseks Orguse ja Kärü külas Väino Haiba'le	

HALDUS- JA HALDUSTERRITORIAALSEST REFORMIST

Riigi ja rahvaga toimuvaid nähtusi ja protsesse on võimalik vaadata ja alati ka peaks vaatama filosoofilisest, poliitilisest, majanduslikust ja kultuurilisest seisukohast ning seda eelkõige seetõttu, et siis võib mõista toimuvaid või taotletavaid protsesse.

Kirjutan praegu mõeldes Eesti kõrgeima riigivõimu kandjale (ärge üllatuge) r a h v a l e. Kristusest ja valgustusajast alates on tahetud rahvast tema allaheitlikust unest äratada. Kõige paremini on see õnnestunud USA-s, kuna selle riikluse aluseks on olnud lihtsad inimesed ja juhtideks valgustusaja vaimu kandjad. Nõukogude Liidus see ei õnnestunud – räägiti rahva võimust, kuid võimu olid haaranud kasu- ja võimuahned, mitte valgustusaja lapsed.

Praegu on põhjust seda meenutada, sest Eesti elab just pimeduse ja valguse aja piiril (mõtlen ka Jõuluaega). Teisalt oleme kõik jälle kord pandud proovile – kas laseme oma saatust neil kujundada või räägime kaasa?

Kes on nemad, kui meie oleme (Põhiseaduse §1) kõrgeima riigivõimu kandjad? Nemad on need, kellele meie oleme andnud mandaadi ja volitused teostada meie tahet. Siit tuleks nagu välja, et eesti rahval on tekkinud oma uue iseseisvuse kümnendi lõpul mõõdapääsmatu ja pakiline vajadus haldus- ja veel enam, territoriaalse reformi järgi. Tegelikult on protsessi aga nagu põhjendatud, et Euroopa vaatlejatele ei meeldi meie haldussuutlikkus (süüdistades – suutmatuses). Kas tõesti rahva asjaajamised on sedavõrd nigelad? Või on küsimus milleski muus?

1975.aastal olin üldlaulupeol koos ühe hinduga ja ühe mehega Moskvast. Mõlemad olid vapustatud värvikirevusest ja vaimust, ühendavast vaimust, mis kõiki valdas. Nad vaatavad imetusega rahvariideid ja teades, kui väikse rahvaga on tegemist, küsisid – miks nii palju erinevaid rahvariideid? Hindu, kes oli vaimsete ja joogakunstide meister, küsis seda sügava lugupidamise ja tunnustusega, hiljem lisades, et eestlased on raske rahvas – kõik on nagu omaette terad sõmeras pudrus, mitte aga nagu pasta. Too moskvalane oli aga torssis, pisut kadegi – mis, kas teil on igal külal oma kultuur ja riided...? Stop! Kui ühe rahva vaim on vahe ja värvikas, kui ta koosneb eri (oma) nägudest, siis see rahvas on koos indiviididest, oma vaimse palgega olenditest. Kui nemad valivad end esindama omanäolise (väge omava) juhi ja meeskonna,

kes teostab nende tahet, siis see on nende oma valitsus. Kui seda teevad enam kui kakssada rühma, kellel on oma kodukant, oma nimi, oma viisid, oma laad, oma uhkus, oma sisu, oma tahe ja oma voli, siis need on terad, mida Sampo vajab.

Poliitikast. Kui need ühikud on rahvusliku uhkusega, oma koduloolise, hingelise, ühiselulise identiteediga, siis on nad tellised, millest üks tugev hoone ehitatakse – riigihoonet. Nendel inimestel on mõistus ja vald ja voli ja nad on vastasele ohtlikud, seda enam, kui nad on rõõmsad ja vabatahtlised. Seda tuleb suretada (mõtleb vastane). Eesti oli sajandi keskel kaetud vabatahtliku tuletõrjevõrguga. Vabatahtlikud tuletõrjesalgad olid määravad koos üliõpilasvabatahtlikega Vabadussõja ajal. Eesti pillimängu- ja lauluseltside (kogu laulva vaimusignaali traditsiooni algus) algus oli seotud tuletõrjeseltsidega. Eks see oli põhjuseks, miks vallutajad need liidrid hävitas või küüditas ja seltsi juure külge kirve pani.

Hoone on tugev, kui tema tellised on tugevad. see teadmine peab meil olema, et euroopaliku demokraatia olemus formeeruks riikluseks, just ja põhiliselt omanäolistes ja iseolevates omavalitsustes – munitsipaliteetides. See sõnagi oli nõukogude ajal võõras.

Kõigile nõukogudeaegsetele või –meelsetele on täiesti võõras mõte omavalitsustest, iseolemist. Omane on vaid mõte bütsantslikust kesk võimust ja peost söövast vasallist. Pikakeelisel (kesk)võimule truudust vanduvast noolijast. Nõukogude ajal hakkasid oma näod kaduma. Kadusid paljud väikerahvad, teised hakkasid moodustama geograafiliselt määratletud olendeid (kaukaaslast, pribalidid, keskaasialased). Ka Euroopa suurvõimudele meeldiks pigem Baltikum kui kolm tülikat omanäolist

Kõige karikatuursem on aga väikeriigi oma siseimperiaalid. Üks vald, üks omavalitsus, üks mõis kõlab küll nagu "ein Reich, ein Führer..." Võõrvõimu diktaadile ja jõule ei ole sageli õnnestunud vastu seista, kuid seda on innustanud õiglustunne ja nagu jumala hääli õige ja vale võitlusest. Hoopis sant on lugu, kui võõrvõimu teostavad omad. Nüüd on aeg küsida, kust nad selle õiguse saavad.